

Asia C-17/22

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

7.1.2022

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Amtsgericht München (Saksa)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

21.12.2021

Kantaja:

HTB Neunte Immobilien Portfolio geschlossene Investment UG & Co. KG

Vastaaja:

Müller Rechtsanwaltsgesellschaft mbH

[– –]

Amtsgericht München

[– –]

Asiassa

HTB Neunte Immobilien Portfolio geschlossene Investment UG & Co. KG, [– –] 28217 Bremen – kantaja -

[– –]

vastaan

Müller Rechtsanwaltsgesellschaft mbH, [– –] 80687 München – vastaaja -

[– –]

joka koskee tietojen saamista,

Euroopan unionin tuomioistuimelta pyydetään tässä yhteydessä ennakkoratkaisua. Ennakkoratkaisupyyntö vastaa sanatakkasti ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen toisessa asiassa samaan aikaan esittämää ennakkoratkaisupyyntöä [– –]. Asian käsittelyä lykätään välipäätöksellä, kunnes unionin tuomioistuin on antanut ratkaisunsa. Sen perusteella 21.12.2021 esitetään

ennakkoratkaisupyyntö

Euroopan tuomioistuimelle esitetään seuraavat ennakkoratkaisukysymykset yleisen tietosuoja-asetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679) tulkinnasta:

1.a. Ilmeneekö yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan b ja f alakohdan tulkinnasta, että kun kyseessä on julkinen henkilöyhtiö, riittää jo se, että asianomaisella on osuus yhtiöstä yhtiömiehenä, jonka vastuu ei ole henkilökohtainen ja jonka vastuu on vain vähäinen, eikä tämä toimi liikkeenjohtajana, jotta kyseessä on ”oikeutettu etu” siihen, että hän saa tietoja kaikista välillisesti omaisuudenhoitajan kautta osuuksia omistavista yhtiömiehistä, heidän yhteystiedoistaan ja osuuksistaan julkisesta henkilöyhtiöstä ja että yhtiösopimuksessa on oletettava olevan vastaava sopimusvelvoite,

1.b. vai rajoittuuko oikeutettu etu tällaisissa olosuhteissa vain siihen, että yhtiöltä saadaan tietoja niistä välillisesti osuuksia omistavista, joiden vastuu ei ole vähäinen vaan jotka omistavat vähimmäisosuuden, jonka perusteella on ainakin mahdollista, että ne voivat vaikuttaa yhtiön kehitykseen?

2.a Riittääkö tarkoitus ottaa yhteyttä tutustumista tai näkemysten vaihtamista varten taikka yhtiöosuuksien ostamista koskevien neuvottelujen käymiseksi siihen, että tällaisen rajoittamattoman oikeuden yhteydessä (1a) ei ylitetä oikeuden väärinkäytön rajoja tai ei tehdä poikkeusta rajoitettua tiedonsaantioikeutta (1b) koskevasta rajoituksesta,

2.b vai voiko tiedon saamiseen liittyvä etu olla merkityksellinen vasta silloin, jos tietojen antamista vaaditaan siinä nimenomaisessa tarkoituksessa, että otetaan yhteyttä muihin yhtiömiehiin, jotta näiltä voidaan vaatia toiminnan yhteensovittamista sellaisista konkreettisista syistä, joiden vuoksi tahdonmuodostus on tarpeen yhtiömiesten päätösten yhteydessä?

Perustelut

A. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen ratkaistavana oleva riita:

Kansallisen tuomioistuimen ratkaistavana on kaksi riita-asiaa, joissa vaaditaan tietoja ja siten tietojen julkaisemista. Kantajat omistavat välillisesti osuuksia

sijoitusyhtiöistä, jotka ovat rakenteeltaan kommandiittiyhtiöitä ja siten henkilöyhtiöitä. Ne ovat julkisia yhtiöitä. Osuuksien omistaminen niistä merkitsee taloudellista rahasisjoitusta. Yhdessä tapauksista osuuksia omistaa suuruusjärjestyksen perusteella suoraan ja välillisesti noin 1 800 äänetöntä yhtiömiestä.

Asiassa vaaditaan kaikkien henkilöiden ja siten koko sellaisen yleisön nimien ja osoitteiden julkaisemista, jolla on osuuksia sijoitusrahastosta, erityisesti siis myös kaikkien sellaisten nimiä ja yhteystietoja, jotka ovat välillisesti omaisuudenhoitajan omistusten kautta äänettöminä yhtiömiehinä holdingyhtiössä. Tietoja pyydetään siis kaikista, jotka ovat tehneet taloudellisia sijoituksia yhtiöön.

Kantajat ovat itsekkin sijoitusyhtiöitä. Vastaajat olettavat, että pyydyillä tiedoilla ei pyritä edistämään yhtiön etuja vaan kantajien omia taloudellisia etuja joko omien sijoitustuotteiden mainostamiseksi tai epävarmuuden aiheuttamiseksi sijoittajissa ostamalla heidän osuuksiaan alihintaan ja hankkimalla voittoa myymällä niitä eteenpäin. Osuuksien ostamista koskevissa sopimuksissa ja omaisuudenhoitosopimuksissa on sopimusmääräyksiä, joiden perusteella tietojen välittäminen muille osuuksien omistajille on kiellettyä.

Kantajat kiistävät tällaiset tarkoitukset. Kyse on niiden oikeudesta ottaa yhteyttä muihin jäseniin. Sopimuksen mukaiset tietojen edelleenluovutusta koskevat kiellot ovat tehottomia. Kantajat haluaisivat neuvotella muiden äänettömien yhtiömiesten kanssa heidän osuuksiensa ostamisesta ja tutustua heihin lähemmin ajatustenvaihtoa varten. Kanteet kohdistuvat väitteiden mukaan ylimmän ja toiseksi ylimmän Saksan siviilituomioistuimen kahteen toisiaan vahvistavaan ratkaisulinjaan.

1. Kantajat katsovat, että niillä on oikeus ottaa yhteyttä muihin jäseniin, ja viittaavat tässä yhteydessä Saksan Bundesgerichtshofin oikeuskäytäntöön. Se jatkaa 19.11.2019 antamassaan ratkaisussa II ZR 263/18 oikeuskäytäntöään, jonka mukaan kuuluu henkilöyhtiön ”yhtiömiesten oikeuksien luovuttamattomaan ydinalaan”, että he saavat tietää muiden yhtiömiesten nimet ja osoitteet ja siten oppivat tuntemaan sopimuskumppaninsa. Tämä koskee myös äänettömiä yhtiömiehiä, jotka omistavat osuuksia vain välillisesti. Jokaiselle yhtiömiehelle on välttämätöntä tuntea kaikki, myös välilliset, yhtiömiehet, jotta he voivat käyttää tehokkaasti oikeuksia julkisen yhtiön omaisuudenhoitajien välillä olevassa yhtiössä. Tietojen toimittaminen edelleen muille yhtiömiehille vastaa siis yhtiön tekemään yhtiösopimukseen perustuvia velvoitteita. Yhtiömiehen tietopyyntöä, joka koskee tiedon saamista muista yhtiömiehistä, rajoitetaan vain BGB:n 242 §:ssä säädetyllä kiellolla, joka koskee sääntöjenvastaista oikeuksien käyttöä, ja BGB:n 226 §:ssä säädetyllä ilkivaltakiellolla.

Tästä syystä jäljempänä esitetään ennen yleisen tietosuoja-asetuksen antamista alkanutta ylimmän tuomioistuimen oikeuskäytäntöä. Siitä ilmenevät seuraavat näkökohdat:

Kyseessä ei missään tapauksessa ole oikeuksien väärinkäyttö, jos sijoittaja pyrkii saamaan yhteyden muihin sijoittajiin vaihtaakseen näiden muiden sijoittajien kanssa tietoja yhtiössä hänen näkemyksensä mukaan vallitsevista ongelmista ja perustaakseen mahdollisesti eturyhmän sijoittajien kesken. Jos se tavoittelee yhtiöön liittymättömiä päämääriä, kilpailu- ja tietosuoja-oikeudelliset oikeussuojakeinot riittäisivät väärinkäyttöä merkitsevien menettelytapojen estämiseksi. Perustetta, jonka vuoksi tietojen saaminen pitäisi evätä pelkästään tietojen väärinkäyttöä koskevan abstraktin vaaran vuoksi, ei ole olemassa. (BGH:n tuomio 5.2.2013 – II ZR 134/11). On annettava yhtiömiehen ratkaista, millä keinoin ja millä tavalla hän haluaa kääntyä muiden yhtiömiesten puoleen. Yhtiömiestä ei saa asettaa yhtiön liikkeenjohdon välittäjäksi muiden yhtiömiesten suuntaan eikä hän saa joutua käyttämään sen käyttöön ottamia ja sen valvonnassa olevia keinoja. Yhtiömiestä ei saa myöskään ohjata käyttämään AktG:n 127a §:n nojalla verkkosivujen keskustelupalstaa lievämpänä keinona. (BGH:n tuomio 11.1.2011 – II ZR 187/09, BGH:n tuomio 5.2.2013 – II ZR 134/11).

Oikeus saada tietoa ei ole myöskään rajoitettavissa sopimuksella. Sillä, että suljettaisiin pois oikeus tutustua kaikkiin muihin yhtiömiehiin, poistettaisiin tosiasiallisesti olennainen yhtiömiehen oikeus eli mahdollisuus kutsua koolle ylimääräinen yhtiökokous, koska pienosuuksia omistavat yhtiömiehet voivat saavuttaa siihen tarvittavan määränemmistön vain yhdistämällä voimansa muiden yhtiömiesten kanssa, mikä välttämättä edellyttää, että hän tuntee heidän nimensä ja osoitteensa. (BGH:n päätös 21. 9. 2009 – II ZR 264/08).

Pidemmälle kuin arvopaperipörssissä noteeratussa osakeyhtiössä, jonka osalta Saksan arvopaperikauppalain (Wertpapierhandelsgesetz) 33 §:n nojalla ilmoitusvelvollisuus on lain nojalla olemassa vasta silloin, kun kyseessä on 3 prosentin osuus äänioikeuksista, kysymykset, jotka koskevat sitä, kuka yhtiötä hallitsee, kenen ”äänitorvi” omaisuudenhoitaja on, onko omaisuudenhoitajalla äänestyskielto muiden osuudenomistajien ja eturistiriitojen osalta, onko toisella osuudenomistajalla kilpailukiellon kaltainen lojaliteettivelvoite ja miten yhtiön kokoonpano muuttuu rakenteeltaan ajan myötä, ovat perusteena oikeudelle saada tietoja kaikista osuudenomistajista myös julkisessa yhtiössä, eikä tätä oikeutta voida sulkea pois. (BGH:n tuomio 5.2.2013 – II ZR 134/11)

BGH ei katsonut, että sillä olisi velvollisuus esittää ennakkoratkaisupyyntö unionin tuomioistuimelle. Se, että yhtiömiehelle on myönnettävä tietoihin tutustumista koskeva oikeus, joka ei ole sopimuksella rajoitettavissa ja jota voidaan vastustaa vain oikeuden väärinkäytön perusteella, on unionin oikeuden perusteella niin ilmeistä, että järkevälle epäilylle ei ole sijaa. Se, että myös yleisen tietosuoja-asetuksen perusteella on hyväksyttävää, että yhtiö välittää kaikkien yhtiömiesten tiedot yhdelle heistä, ilmenee selvästi yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 48 perustelukappaleesta, koska sen mukaan tietojen käsittely ”konsernin sisällä” esitetään mahdollisena oikeutettuna etuna. Bundesgerichtshof esittää tässä yhteydessä lyhyesti, että 48 perustelukappaleen perusteella tietojen siirtämisen on tapahduttava konsernin sisällä ”sisäisistä hallinnollisista syistä”, ja rinnastaa siten kaikkien yhtiömiesten henkilötietojen luovuttamisen yhdelle

yhtiömiehelle ainakin arvioinnissa tietojen siirtämiseen yritykseltä toiselle siihen sidoksissa olevalle tai määräysvallassa olevalle yritykselle ja samalla sisäisiin hallinnollisiin syihin.

2. Kantajat väittävät lisäksi haluavansa neuvotella muiden äänettömien yhtiömiesten kanssa heidän osuuksiensa ostamisesta, millä ne viittaavat oikeuskäytäntöön, joka liittyy siihen kysymykseen, mikä merkitsee jo/vasta oikeuden väärinkäyttöä, jos tiedon saamista koskevan oikeuden ainoana rajana on oikeuden väärinkäyttö. Tältä osin merkityksellisiä ovat muut, tässä tapauksessa Oberlandesgerichtien tuomiot, erityisesti Oberlandesgericht Münchenin 16.1.2019 antama tuomio – asia 7 U 342/18.

Sen mukaan yhtiömiehen oikeuteen kuuluu myös se, että mahdollistetaan oman yhtiömiesaseman vahvistaminen hankkimalla uusia osuuksia. Jokaiselle edustettavalle on selvää, että sijoitusyhtiö käyttää hänen tietojaan yhtiösopimuksen täytäntöönpanon yhteydessä. Yhtiösopimuksen tarkoituksena on olennaisilta osin yhtiömiesten oikeuksien käyttäminen erityisesti myös keskinäisellä tietojenvaihdolla, valvonnan harjoittamisella ja mahdollisesti muiden yhtiömiesten yhteenliittymisellä ja yhtiömiesaseman vahvistamisella. Siihen kuuluu myös mahdollisuus vaikuttaa tähän tarvittaessa ostamalla yhtiöosuuksia. Kyseessä olisi kielletty oikeuksien käyttäminen vasta siinä tapauksessa, että mistään ajateltavissa olevasta näkökulmasta ei olisi osoitettavissa yhteyttä yhtiömiesasemaan eikä sopimussuhdetta muihin yhtiömiehiin. Tiedot voidaan evätä vain silloin, jos niiden antamiseen ei ole mitään järkevää intressiä, esimerkiksi silloin, jos tarkoitus ei liity millään tavoin kaupantekoon. Intressi ostaa muiden osuuksia on kuitenkin järkevä intressi.

Implisiittisesti Oberlandesgericht katsoo siis, että jokaisella yhtiömiehellä oleva abstrakti odotus siitä, että hänen tietonsa ovat yhtiösopimuksen täytäntöönpanon kannalta tarpeen ja että niitä käytetään siinä tarkoituksessa, merkitsee konkreettisesti myös sitä, että kommandiittiyhtiö saisi välittää tiedot kenelle tahansa toiselle yhtiömiehelle jo sen vuoksi, että tällä toisella yhtiömiehellä on ostamiseen liittyvä intressi. Oberlandesgericht ei ole pohtinut muiden yhtiömiesten järkeviä intressejä, jotka liittyvät siihen, että heidän henkilötietojaan ei julkaista. Oberlandesgerichtin tuomiosta on lisäksi pääteltävissä implisiittisesti, että myös tulevat äänioikeudet, jotka perustuvat ehkä olemassa olevan oman omistuksen laajentamiseen, olisivat jo olemassa olevaan sopimussuhteeseen liittyvä oikeutettu intressi tietojen saamiseen.

B. [– –] Esitettyihin kysymyksiin saatavan vastauksen merkitys asian ratkaisemisen kannalta [– –]:

Kansallisen oikeuskäytännön perusteella stereotyyppiset väitteet ja väitteet, joita on lähes mahdotonta näyttää toteen ja jotka koskevat intressiä muun muassa muiden osuuksien ostamiseen, riittävät, jotta voidaan vaatia kattavasti tietoja kaikista, myös välillisesti osuuksia omistavista äänettömistä yhtiömiehistä osoitteineen ja osuuksien määrineen. Koska oikeuden väärinkäyttö voi olla

kyseessä vasta silloin, jos yhteyttä yhtiömiehen asemaan ei ole osoitettu mistään ajateltavissa olevasta näkökulmasta, silloin abstrakteilla mutta kuviteltavissa olevilla riskeillä, jotka liittyvät sopimukseen liittymien päämäärien tavoittelemiseen ja jotka eivät ole täysin teoreettisia, ei ole painoarvoa, koska on aina mahdollista, että tiedoilla toteutetaan vähintään myös yhtä yhtiön edun mukaista tavoitetta yhteydenpidolla muihin yhtiömiehiin. Rekisterinpitäjällä ei ole tietojen antamisen jälkeen enää mitään mahdollisuuksia valvoa, miten kantajat käsittelevät tietoja. Kaiken kaikkiaan äänettömiä yhtiömiehiä koskevilla toimitetuilla tiedoilla ei ole tietojen antamisesta lukien enää suojaa, vaikka heillä olisi vain välillisesti osuuksia julkisesta yhtiöstä.

Tämä lienee tuloksin tuloksena esimerkiksi silloin, jos yrityksen osuuksiin yhtiömiesten yhteisönä liittyvät kauppaoikeudelliset periaatteet ovat ensisijaisia, joten jokaista, joka on henkilökohtaisesti, vaikkakin rajoitetusti vastuussa osuuksiensa perusteella yrityksestä, on käsiteltävä yrittäjänä. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin ei katso, että kun kyseessä ovat julkisen yhtiön äänettömät yhtiömiehet, joiden osuudet ovat prosentuaalisesti vähäisiä ja joiden vastuu rahallisestikin rajoittuu pääoman määrään, pyydetty unionin tuomioistuimen tulkinta olisi niin selvästi ennakoitavissa, että sitä ei tarvitsisi enää pyytää.

Ennakkoratkaisukysymyksillä on merkitystä asian ratkaisemisen kannalta sen vuoksi, että nyt käsiteltävässä asiassa väitetään tällä hetkellä vain, että tarkoituksena on ostaa muiden yhtiömiesten osuuksia. Jos tämä riittää, olisi vaatimus hyväksyttävä. Jos tämä ei riitä eikä asiassa esitetä muuta kuin edellä on mainittu, vaatimus voitaisiin hylätä. Jos kanne hyväksyttäisiin, olisi tuomioistuin myös ylin tuomioistuin ratkaisemaan asian, koska vastaajalle aiheutuva vaiva rajoittuu silloin tietojen antamisesta aiheutuvaan rasitteeseen, eikä tämä rasite ylitä taloudellisesti niitä kansallisen lainsäädännön mukaisia raja-arvoja, joiden ylittyessä asia voidaan saattaa seuraavaan oikeusasteen käsiteltäväksi.

C. Omat näkemykset siitä, miten ennakkoratkaisukysymyksiin on vastattava:

1.a. Myös ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo, että tietojen epäämistä koskeva sopimusehto on tehoton, ei kuitenkaan siten, että olisi lähtökohtaisesti mahdotonta evätä tietojen antaminen, vaan sillä perusteella, että yleistä liiketoiminnan sopimusta koskeva edellytys ei täyty, kun otetaan huomioon pitkälle menevä ja siten sopimaton ja tämän vuoksi tehoton oikeuden rajoitus.

1.b. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuin kysymys koskee unionin oikeussääntöjä vain siltä osin kuin kyseessä ovat välillisiä yhtiömiehiä koskevat tiedot. Välittömistä äänettömiä yhtiömiehistä on Saksan lainsäädännön mukaan jo lain nojalla rekisteröitävä kaupparekisteriin ja siten julkaistava sukunimi, etunimet, syntymäaika ja asuinpaikka. Jokaisen, jolla on tavalla tai toisella osuuksia yrityksestä, on osattava odottaa tätä julkaisemista.

2. Tästä poiketen silloin kun kyseessä on osuuksien omistaminen omaisuudenhoitajan välityksellä, osuuksien omistajalle ei ole ilman muuta selvää,

että tällaiset tiedot välttämättä julkaistaan, koska tällaisella julkaisemisella puututtaisiin yhtiösuhteen keskeiseen alaan. Ei ole kuitenkaan ilmeistä, että tämä tilanne pitää rinnastaa suoriin äänettämiin yhtiömiehiin:

2.a. Riidanalaisissa osakkuus- tai omaisuudenhoitosopimuksissa määrätään – vaikka ne ovat tältä osin tehottomia –, että tietoja ei pidä välittää muille osuuksien omistajille, ja ilmaistaan siten yhtiömiehillä ainakin lähtökohtaisesti oleva odotus.

2.b. Ei ole olemassa lakisääteistä velvollisuutta julkaista niiden tietoja, jotka omistavat osuuksia omaisuudenhoitajan kautta kauppayhtiöstä olematta suoraan yhtiömiehiä.

2.c. Alioikeus yhtyy tosin silloin ylempien tuomioistuinten lähtökohtaisiin oletuksiin, nimittäin siihen, että henkilöyhtiössä on jokaiselle selvää, että hänen henkilötietonsa tallennetaan yhtiössä ja, siltä osin kuin tämä on ”objektiivisesti järkevää” sopimus- ja lakisääteisten velvoitteiden täyttämiseksi, ne voitaisiin myös luovuttaa. On näet myös ilmeistä, että jos velvollisuus on olemassa, on objektiivisesti järkevää täyttää se.

Jotta velvoitteen voidaan katsoa olemassa, on tosin merkityksellistä paitsi se, onko tietoja pyytävän yhtiömiehen pyyntö objektiivisesti järkevä, myös se, miten sopimusta on arvioitava, joten pyynnön esteenä on toisen yhtiömiehen intressi saada joka tapauksessa lähtökohtaisesti pitää tietonsa salaisina eikä sallia niiden julkaisemista jo sillä perusteella, että on olemassa järkeviä vastakkaisia intressejä. Unionin oikeuden perusteella tietosuoja on sääntö, ja poikkeukselle on oltava riittävät perusteet, joita pelkkä intressin ymmärrettävyys ei vielä täytä. Tämän intressin on ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen käsityksen mukaan joka tapauksessa silloin liitettävä siihen tarkoitukseen, jota varten asianomainen yhtiömiestä on ylipäänsä antanut tietonsa, eli yhtiön kehittämiseen.

2.d. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin yhtyy edellä mainitun oikeuskäytännön tavoitteisiin, joiden mukaan yhtiömiestä saa ilman muuta ja tältä osin myös rajoituksitta tietää, kuka käyttää todellista määräysvaltaa hänen yhtiöönsä, jossa hän osaltaan kantaa yrittäjäriskin. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin pitää kyseenalaisena vain sitä, että silloin kaikkien osuuksia omistavien äänettömien yhtiömiestä tietojen julkaisemista koskeva velvoite on perusteltu.

(1) On ilmeistä, että suurimmalla osalla julkisen yhtiön äänettömistä yhtiömiehistä on niin pieni osuus yhtiöstä, että ei ole odotettavissa, että tämä ääneton yhtiömiestä voisi omistussosuudellaan yksin vaikuttaa yhtiön kehittämiseen. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin olettaa sen sijaan, että se, että asianomainen on mukana henkilöyhtiössä ja siten henkilökohtaisesti sidoksissa, ei sellaisenaan riitä tietojen vaatimiseksi. Silloin otettaisiin riittämättömästi huomioon se, että julkisissa kommandiittiyhtiöissä, jotka ovat tai olivat avoimia mille tahansa sijoittajille, henkilökohtainen sitoutuminen on suurimmaksi osaksi vähäistä, ja sijoitusta on pidettävä pelkkänä pääomamarkkinoilla hankittuna

omistuksena, kuten osakkeita, joiden osalta kukaan, jonka omistusosuus ei ole merkittävä, ei voi olettaa, että osakesijoituksen hallinnoija luovuttaisi hänen nimensä ja osoitteensa muille osakkaille.

Sopimuksen täydentävä tulkinta antaisi siinä yhteydessä myös erilaisia mahdollisuuksia suojella ”piensijoittajaa”, jotta myös tämä voi silloin käyttää kollektiivisesti oikeuksia tarvittavalla tavalla, esimerkiksi siten, että hänellä on oikeus vaatia, että ”piensijoittajan” ilmoitukset toimitetaan edelleen yhtiön – joka on puolestaan yhtiömieheensä nähden velvollinen noudattamaan lainmukaista menettelytapaa – välityksellä kaikille muille sijoittajille tai että yhtiö ylläpitää verkkosivujen keskustelupalstaa, jossa vaihdetaan näkemyksiä samalla tavoin kuin Saksan osakeyhtiölain (Aktiengesetz) 127 a §:ssä edellytetään.

(2) Ylempien tuomioistuinten ratkaisut ovat myös siltä osin asianmukaisia, että niillä otetaan käyttöön selkeä sääntö-poikkeus-suhde. Tämä on järkevää, koska julkisen yhtiön rekisterinpitäjä ei voi järkevästi harkita jokaisen 1 800 yhtiömiehen osalta yksittäin ja erikseen, onko häntä koskeva tieto annettava vai ei, vaan on nojaututtava helppokäyttöisiin perusteisiin, joilla vahvistetaan abstraktisti, kenelle tietoja annetaan. Tältä osin vaikuttaa välttämättömältä, että on olemassa yleinen ja siten muodollinen peruste sille, keneen nähden ilmoitusvelvollisuus on joka tapauksessa yleensä olemassa, jotta tällaiset riidat ovat riittävällä oikeusvarmuudella ratkaistavissa jo rekisterinpitäjän toimesta, ei vasta tuomioistuimessa.

Tähänastiselle oikeuskäytännölle on ominaista, että se on hyvin helposti sovellettavissa, koska sijoitusyhtiön on käytännössä vastattava kaikkiin yhtiömiehen tietopyyntöihin.

Tuomioistuin pitää sitä vastoin ilmeisenä, että on katsottava olevan virallisia omistusosuuksia, jotka ovat samankaltaisia kuin omistusosuudet, joiden yhteydessä ilmoitusvelvollisuus syntyy arvopaperipörssissä noteeratun osakeyhtiön osakkaiden osalta, koska siitä lukien merkittävä vaikutus yhtiöön on myös muodollisesti mahdollinen, kuten Saksan arvopaperikauppalain 33 §:ssä säädetään, kun osuus on 3 prosenttia. Bundesgerichtshof on tähän mennessä kuitenkin hylännyt sen analogisen soveltamisen. Unionin oikeussääntöjä voitaisiin kuitenkin jälleen soveltaa vähintään analogisesti.

2.e. Tuomioistuin pitää joka tapauksessa paikkansapitämättömänä sitä, että pelkät stereotyyppiset väitteet, jotka koskevat ”tutustumisintressiä” tai ”ostointressiä”, riittävät tietojen antamiseen eivätkä merkitse oikeuden väärinkäyttöä.

(1.) Se, että ostointressi riittää tietojen saantia koskevan oikeuden perusteeksi, vaikuttaa ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mielestä sopimuksen vastaiselta ja epäasianmukaiselta: kenelläkään ei ole oikeutta saada suoraan nimiä ja osoitteita, jotka on uskottu kolmannelle osapuolelle, tältä kolmannelta osapuolelta voidakseen ryhtyä neuvottelemaan tulevasta sopimuksesta tietojen

antajien kanssa. Tällaiset perustelut eivät sen sijaan lähtökohtaisesti vaikuta vakuuttavilta, jos tulevat oikeudelliset näkemykset, jotka riippuvat muiden tahdonilmaisista ja ovat siten mielivaltaisia, olisivat jo etukäteen tietojen saantia koskevien oikeuksien perusteena. Se, että kaikille tarjotaan kauppaa, ei oikeuta heitä koskevien tietojen ilmoittamiseen ilman heidän suostumustaan.

Vieläkin perustavanlaatuisemmin vaikuttaa siltä, että näkemys, jonka mukaan mikä tahansa ajateltavissa oleva perustelu riittää oikeuden väärinkäytön poissulkemiseksi, on riittämätön, jotta voitaisiin mahdollistaa tietosuojan unionin oikeuden mukainen taso. Tietosuoja tarkoittaa ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen näkemyksen mukaan sitä, että on estettävä myös abstrakti vaara, minkä on tämän jälkeen vaikutettava näkemykseen siitä, mikä merkitsee oikeuden väärinkäyttöä. Tämän seurauksena vetoamista oikeuteen, joka ei puolestaan ilmaise vähäisimmässäkään määrin omaa sitoutumista ja/tai ei ole sisällöltään uskottava, olisi joka tapauksessa pidettävä oikeuden väärinkäyttönä.

(2.) Yhtä vähän ”tutustuminen” on vakavasti otettava peruste siihen nähden, mitä voivat odottaa ne, jotka ovat yleisöön kuuluvina uskoneet tietonsa taloudellisen omistusoikeuden perusteella. Kukaan, joka tekee pääomasijoituksen, ei ilmaise siinä yhteydessä suostumustaan siihen, että hänen puoleensa voitaisiin kääntyä tutustumistarkoituksessa.

(3.) Sen sijaan vaikuttaa järkevältä ja välttämättömältä, että konkreettisen ja täsmällisen pyynnön on liityttävä suoraan liikkeenjohtoon. Tämä virallistaisi tietojen siirtämisen tarkoituksen, ja jos tietojen luovuttamisesta valitettaisiin, yhtiö voisi viitata tietojen siirtämisen tarkoitukseen, ja jos se saa – esimerkiksi muiden yhtiömiesten valitusten perusteella – tietää tietojen käyttämisestä muihin kuin ilmoitettuihin tarkoituksiin, ottaa käyttöön tietosuojalainsäädännössä säädetyt seuraamusmekanismit.

3. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin pitää kaiken kaikkiaan yleisen tietosuoja-asetuksen sellaista tulkintaa järkevänä, että kun kyseessä on julkinen yhtiö, rajoittamaton tietojensaantioikeus on lähtökohtaisesti perusteltavissa vain silloin, kun tietty prosentuaalinen omistusosuus saavutetaan, ja muilta osin perusteltavissa on vain yhtiön velvollisuus välittää yhtiömiehen ilmoitukset kaikille suorille ja välillisille yhtiömiehille,

ja ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin pitää yleisen tietosuoja-asetuksen sellaista tulkintaa järkevänä, että pelkkä ”tutustuminen” ja intressi osuuksien ostamiseen eivät ole merkityksellisiä näkökohtia, eivätkä ne siksi voi olla perusteena tietojen saamista koskevalle oikeudelle, vaan jokaisessa tietopyynnössä on nimettävä konkreettiset yhtiöön liittyvät syyt, joiden vuoksi tietoja pyydetään.

D. Ennakkoratkaisukysymysten tutkimisedellytykset:

Esitetyillä kysymyksillä pyydetään [– –] vastausta siihen, millä näkökohdilla on merkitystä [– –] punninnassa suoraan lain nojalla eli mikä on tärkeää ja otettava välttämättä huomioon. Sama pätee kysymyksiin, jotka koskevat näkökohtia, joilla

on merkitystä ”oikeutetun intressin” rajojen kannalta. Unionin oikeuden oikeudellisia rakenteita koskevat kysymykset, jotka tulevat siinä yhteydessä esiin, vaikuttavat asianmukaisilta perusteilta ennakkoratkaisupyynnön esittämiseksi Euroopan unionin tuomioistuimelle.

[– –]

TYÖASIAKIRJA